

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

26. dubna 2007*

Ve věci C-135/05,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,
podaná dne 22. března 2005,

Komise Evropských společenství, zastoupená D. Recchia a M. Konstantinidisem,
jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Italské republice, zastoupené I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci
s G. Fiengem, avvocato dello Stato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

* Jednací jazyk: italština.

žalované,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, J. Klučka (zpravodaj), U. Lõhmus,
A. Ó Caoimh a P. Lindh, soudci,

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. ledna 2007,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta,
rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Italská republika tím, že nepřijala veškerá opatření nezbytná k tomu:

- aby zajistila odstraňování odpadů bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí, a zakázala svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů;

- aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu s ním bude manipulovat prostřednictvím soukromé nebo veřejné organizace, která uskutečňuje operace odstraňování a využití, nebo že využívá nebo odstraňuje odpad sám v souladu s ustanoveními směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech (Úř. věst. L 194, s. 39; Zvl. vyd. 15/01, s. 23), ve znění směrnice Rady 91/156/EHS ze dne 18. března 1991 (Úř. věst. L 78, s. 32; Zvl. vyd. 15/02, s. 3; dále jen „směrnice 75/442“);

- aby každá organizace nebo podnik, který provádí odstraňování odpadů, musel získat povolení od příslušného orgánu;

- aby v každé lokalitě, kde se provádí vypouštění nebo ukládání nebezpečných odpadů, byly odpady registrovány a identifikovány, a

- aby, co se týče povolených skládek nebo skládek, které jsou ke dni 16. července 2001 již provozovány, provozovatel skládky zpracoval a před 16. červencem 2002 předložil příslušnému orgánu ke schválení plán úprav místa skládky obsahující informace týkající se podmínek povolení, jakož i veškerá nápravná opatření, která považuje za nutná, a aby po předložení plánu úprav místa skládky příslušný orgán přijal konečné rozhodnutí, pokud jde o další provozování a v nejkratším termínu ukončil provoz těch skládek, které neobdržely povolení k pokračování provozu, nebo povolil nezbytné práce a stanovil přechodné období pro uskutečnění tohoto plánu,

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442, z čl. 2 odst. 1 směrnice Rady 91/689/EHS ze dne 12. prosince 1991 o nebezpečných

odpadech (Úř. věst. L 377, s. 20; Zvl. vyd. 15/2, s. 78) a z čl. 14 písm. a) až c) směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů (Úř. věst. L 182, s. 1; Zvl. vyd. 15/04, s. 228).

Právní rámec

Směrnice 75/442

2 Článek 4 směrnice 75/442 stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že odpady se budou odstraňovat bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí [...]

[...]

Členské státy rovněž učiní nezbytná opatření pro zákaz svévolného opuštění, nepovoleného ukládání a nekontrolovaného odstraňování odpadů.“

3 Článek 8 směrnice 75/442 členským státům ukládá učinit nezbytná opatření, aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu, s ním buďto manipuloval prostřednictvím soukromé nebo veřejné organizace, která uskutečňuje operace uvedené v příloze II A či II B této směrnice, anebo využíval nebo odstraňoval odpad sám v souladu s ustanoveními uvedené směrnice.

4 Článek 9 odst. 1 směrnice 75/442 stanoví, že v zájmu provedení zejména článku 4 této směrnice musí každá organizace nebo podnik, který provádí operace

odstraňování odpadů, získat povolení od příslušného orgánu pověřeného provedením ustanovení uvedené směrnice. Odstavec 2 téhož článku 9 upřesňuje, že tato povolení mohou být udělována na určité období, mohou být obnovitelná, mohou se na ně vztahovat podmínky a závazky anebo, zejména je-li navrhovaná metoda odstraňování nepřijatelná z hlediska ochrany životního prostředí, mohou být zamítnuta.

Směrnice 91/689

5 Článek 2 směrnice 91/689 stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření vyžadující, aby v každé lokalitě, kde se provádí ukládání (vypouštění) nebezpečných odpadů, byly odpady registrovány a identifikovány.

[...]"

Směrnice 1999/31

- 6 Podle čl. 14 písm. a) až c) směrnice 1999/31:

„Členské státy přijmou opatření, aby povolené skládky nebo skládky, které jsou v období provádění této směrnice již provozovány, mohly nadále fungovat pouze tehdy, [jestliže] [...]

- a) Ve lhůtě jednoho roku ode dne stanoveného v čl. 18 odst. 1, [tedy nejpozději dne 16. července 2002], provozovatel skládky zpracuje a předloží ke schválení příslušnému orgánu plán úprav místa skládky obsahující prvky uvedené v článku 8, jakož i veškerá nápravná opatření, která považuje za nutná pro

splnění požadavků této směrnice s výjimkou požadavků uvedených v příloze I bodu 1.

b) Po předložení plánu úprav místa skládky přijme příslušný orgán konečné rozhodnutí, pokud jde o další provozování na základě zmíněného plánu a této směrnice. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby v souladu s čl. 7 písm. g) a článkem 13 byl v nejkratším termínu ukončen provoz těch skládek, které neobdržely v souladu s článkem 8 povolení k pokračování provozu.

c) Na základě schváleného plánu úprav místa skládky povolí příslušný orgán nezbytné práce a stanoví přechodné období pro uskutečnění tohoto plánu. Veškeré stávající skládky, s výjimkou skládek uvedených v příloze I bodu 1, musí být ve lhůtě osmi let ode dne stanoveného v čl. 18 odst. 1 [tedy nejpozději dne 16. července 2009] v souladu s požadavky této směrnice.“

7 Podle čl. 18 odst. 1 uvedené směrnice členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do

dvou let od vstupu této směrnice v platnost [tedy nejpozději dne 16. července 2001] a neprodleně o tom uvědomí Komisi.

Postup před zahájením soudního řízení

- 8 V důsledku různých stížností, parlamentních otázek, novinových článků, jakož i zveřejnění zprávy Corpo forestale dello Stato (státní správa lesů, dále jen „CFS“) dne 22. října 2002, ze kterých vyplývalo, že v Itálii existuje velké množství protiprávních a nekontrolovaných skládek, Komise rozhodla o přezkumu dodržování povinností tímto členským státem, které pro něj vyplývají ze směrnic 75/442, 91/689 a 1999/31.

- 9 Uvedená zpráva uzavřela třetí etapu procesu, který CFS zahájila v roce 1986 k evidenci protiprávních skládek v lesních a horských územích Oblastí bez zvláštního statutu v Itálii (tedy všech italských oblastech kromě Friuli-Venezia Giulia, Sardinie, Sicílie, Trentino-Alto Adige a Val d'Aosta). První soupis uskutečněný v roce 1986 se týkal 6 890 z 8 104 italských obcí a CFS na jeho základě konstatovala existenci 5 978 protiprávních skládek. Druhý soupis, provedený v roce 1996, se týkal 6 802 obcí a odhalil CFS existenci 5 422 protiprávních skládek. Po soupisu z roku 2002 CFS registrovala ještě 4 866 protiprávních skládek, z nichž 1 765 nebylo uvedeno v předchozích průzkumech. Podle CFS 705 z uvedených protiprávních skládek obsahovalo nebezpečné odpady. Naproti tomu počet povolených skládek byl pouze 1 420.

10 Výsledky tohoto posledního soupisu Komise shrnuje následovně:

Oblast	Počet protiprávních skládek	Rozloha protiprávních skládek (v m ²)	Skládky používané / nepoužívané	Skládky sanované / nesanované
Abruzzo	361	1 016 139	111/250	70/291
Basilicata	152	222 830	40/112	43/109
Kalábrie	447	1 655 479	81/366	19/428
Kampánie	225	445 222	40/185	37/188
Emilia-Romagna	380	254 398	189/191	59/321
Lazio	426	663 535	120/306	110/316
Ligurie	305	329 507	145/160	58/247
Lombardie	541	1 132 233	124/417	159/382
Marche	244	364 781	70/174	41/203
Molise	84	199 360	14/70	13/71
Umbria	157	71 510	33/124	61/96
Piemont	335	270 776	114/221	119/216
Puglia	599	3 861 622	440/159	37/562
Toskánsko	436	545 005	107/329	154/282
Veneto	174	5 482 527	26/148	50/124
Celkem	4 866	16 519 790	1 654/3 212	1 030/3 836

- 11 Ačkoli se údaje poskytnuté CFS týkají pouze patnácti italských oblastí bez zvláštního statutu, Komise uvádí, že v tomto řízení hodlá proti Italské republice postupovat ohledně všech protiprávních skládek vyskytujících se na jejím území. Komise totiž disponuje informacemi, z nichž vyplývá, že v oblastech se zvláštním statutem je situace obdobná.
- 12 Uvedený orgán v tomto ohledu odkazuje na plán nakládání s odpady v Oblasti Sicílie oznámený Komisi dne 4. března 2003, jehož přílohou je sanační plán znečištěných zón dotčené oblasti. Tento plán odhaluje existenci početných protiprávních skládek, divokých skládek, nepovolených úložišť odpadu a nespécifikovaných míst, z nichž některé obsahují nebezpečné odpady.
- 13 To má platit také pro Oblasti Friuli-Venezia Giulia, Trentino-Alto Adige a Sardinie, pro které Komise doplňuje popis celkové situace v Itálii úředními dokumenty pocházejícími od orgánů těchto oblastí a zprávami parlamentních vyšetřovacích komisí, jakož i novinovými články.
- 14 Příkladem Komise zmiňuje skládku umístěnou na místě zvaném „Cascina Corradina“ v obci San Fiorano, která byla původně předmětem odlišného řízení, která však nakonec byla připojena k tomuto řízení za účelem podání žaloby k Soudnímu dvoru.

- 15 Na základě všech těchto informací a v souladu s článkem 226 ES Komise dopisem ze dne 11. července 2003 zaslala italské vládě výzvu k předložení jejího vyjádření v tomto ohledu.
- 16 Jelikož Komise od italských orgánů neobdržela žádnou informaci, která by umožnila dojít k závěru, že vytýkaná nesplnění byla ukončena, vydala dopisem ze dne 19. prosince 2003 odůvodněné stanovisko, a vyzvala Italskou republiku k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby vyhověla tomuto stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho oznámení.
- 17 Komise na uvedené odůvodněné stanovisko neobdržela žádnou odpověď. V důsledku toho podala projednávanou žalobu.

K žalobě

K přípustnosti

- 18 Italská vláda tvrdí, že žaloba Komise by měla být prohlášena za nepřijatelnou z důvodu obecné a neurčité povahy tvrzeného nesplnění, která uvedené vládě

znemožňuje předložit konkrétní obhajobu jak po skutkové, tak i právní stránce. Podle italské vlády konkrétně Komise neidentifikovala držitele odpadu nebo provozovatele skládek ani vlastníky lokalit s opuštěnými odpady.

- 19 Komise má naproti tomu za to, že je oprávněna zabývat se v jediném řízení otázkou odstraňování odpadů na celém italském území. Takový přístup, který označuje za „horizontální“, podle ní umožňuje jednak určit a účinněji napravit strukturální problémy, z nichž vyvstává údajné nesplnění povinnosti Italské republiky, a jednak zjednodušit kontrolní mechanismy dodržování práva Společenství v oblasti životního prostředí. V tomto ohledu Komise odkazuje na stanovisko generálního advokáta Geelhoeda ve věci Komise v. Irsko (rozsudek ze dne 26. dubna 2005, C-494/01, Sb. rozh. s. I-3331).
- 20 Nejprve je třeba uvést, že aniž je dotčena povinnost Komise splnit důkazní povinnost, kterou nese v rámci řízení upraveného v článku 226 ES, Smlouva o ES neobsahuje žádné pravidlo bránící společnému projednání značného počtu situací, na jejichž základě Komise soudí, že členský stát opakovaně a dlouhodobě neplnil povinnosti, které pro něj vyplývají z práva Společenství.
- 21 Dále je ustálenou judikaturou, že správní praxe může být předmětem žaloby pro nesplnění povinnosti, pokud představuje určitý stupeň stálosti a obecnosti (viz zejména výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, bod 28 a uvedená judikatura).

- 22 Konečně je namístě připomenout, že Soudní dvůr již připustil žaloby Komise v obdobných souvislostech, kdy Komise konkrétně uplatňovala obecné a strukturální porušení článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442 (rozsudek ze dne 6. října 2005, Komise v. Řecko, C-502/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí) členským státem a porušení týchž článků, jakož i článku 14 směrnice 1999/31 (rozsudek ze dne 29. března 2007, Komise v. Francie, C-423/05, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí).
- 23 V důsledku toho je žaloba Komise přípustná.

K věci samé

K důkaznímu břemenu

- 24 Italská vláda tvrdí, že informační zdroje, na kterých žalobkyně zakládá svou žalobu, nejsou důvěryhodné, jelikož jednak zprávy CFS nebyly vypracovány ve spolupráci s ministerstvem pro životní prostředí a ochranu krajiny, které je podle ní jediným příslušným vnitrostátním orgánem s ohledem na právní řád Společenství, a jednak akty parlamentních vyšetřovacích komisí nebo novinové články nepředstavují doznání, nýbrž pouze obecné zdroje důkazů, jejichž opodstatněnost musí být prokázána tím, kdo se jich dovolává.

- 25 Komise má naopak za to, že zprávy vypracované CFS jsou spolehlivým a privilegovaným informačním zdrojem v oblasti životního prostředí. CFS je totiž civilní pořádkovou silou státu, jejímž úkolem je zejména ochrana italského lesního majetku, životního prostředí, krajiny a ekosystému, jakož i výkon činností vyšetřovací policie s cílem dbát na dodržování vnitrostátních i mezinárodních předpisů v této oblasti.
- 26 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci řízení o nesplnění povinnosti podle článku 226 ES přísluší Komisi prokázat existenci tvrzeného nesplnění povinnosti. Komise musí Soudnímu dvoru předložit poznatky nezbytné k přezkoumání existence tohoto nesplnění povinnosti, aniž by se mohla opírat o jakoukoli domněnku (rozsudek ze dne 25. května 1982, Komise v. Nizozemsko, 96/81, Recueil, s. 1791, bod 6).
- 27 Členské státy jsou nicméně podle článku 10 ES povinny usnadnit Komisi plnění jejího poslání spočívajícího podle článku 211 ES zejména v dbaní na provádění ustanovení Smlouvy, jakož i aktů přijatých orgány na jejím základě (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, bod 42 a uvedená judikatura).
- 28 Z tohoto hlediska je třeba zohlednit skutečnost, že pokud jde o přezkum správného praktického použití vnitrostátních ustanovení určených k zajištění účinného

provedení směrnic, včetně těch, která byla přijata v oblasti životního prostředí, Komise, která nemá vlastní vyšetřovací pravomoci v této oblasti, je z velké části odkázána na poznatky předložené případnými stěžovateli, soukromými subjekty nebo veřejnými institucemi činnými na území dotyčného členského státu, jakož i samotným uvedeným členským státem (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, bod 43 a uvedená judikatura).

29 V tomto ohledu tedy zprávy vypracované CFS a parlamentními vyšetřovacími komisemi nebo úřední dokumenty pocházející zvláště od regionálních orgánů mohou být považovány za platné informační zdroje pro zahájení řízení uvedeného v článku 226 ES Komisí.

30 Z toho zejména plyne, že pokud Komise předložila dostatečné poznatky o některých skutečnostech, ke kterým došlo na území žalovaného členského státu, přísluší tomuto členskému státu, aby zevrubně a podrobně zpochybnil předložené údaje a důsledky, jež z nich vyplývají (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, bod 44 a uvedená judikatura).

31 Za takových okolností totiž přísluší v první řadě vnitrostátním orgánům, aby provedly nezbytný přezkum na místě v duchu loajální spolupráce, v souladu s úlohou každého členského státu, připomenutou v bodě 27 tohoto rozsudku, usnadňovat obecné poslání Komise (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, bod 45 a uvedená judikatura).

- 32 Pokud se tedy Komise dovolává zevrubných stížností, které ukazují na opakovaná neplnění povinností z ustanovení směrnice, přísluší dotyčnému členskému státu, aby konkrétním způsobem zpochybnil skutečnosti tvrzené v těchto stížnostech. Rovněž pokud Komise předložila dostatečné poznatky, které ukazují, že orgány členského státu dospěly k opakované a trvající praxi, která je v rozporu s ustanoveními směrnice, přísluší tomuto členskému státu, aby zevrubně a podrobně popřel předložené údaje a důsledky z nich vyplývající (výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko, body 46 a 47, jakož i uvedená judikatura). Tato povinnost pro členské státy vyplývá během celého řízení upraveného v článku 226 ES z povinnosti loajální spolupráce, stanovené v článku 10 ES. Ze spisu však vyplývá, že italské orgány s Komisí plně nespolupracovaly pro účely vyšetřování projednávané věci ve stadiu postupu před zahájením soudního řízení.

K porušení článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442, čl. 2 odst. 1 směrnice 91/689 a čl. 14 písm. a) až c) směrnice 1999/31

— Argumentace účastníků řízení

- 33 Na popření vytýkaných skutečností uplatňovaných Komisí italská vláda, vycházejíc z informací, které získala od oblastních a provinčních správních orgánů, jakož i od nucleo operativo ecologico dell'Arma dei carabinieri (ekologická operační jednotka

četnictva), nejprve tvrdí, že údaje poskytnuté Komisí jsou nekonzistentní a neodpovídají skutečné situaci v Itálii. Zejména odmítá počet „protiprávních skládek“ zjištěných Komisí, z důvodu, že Komise zaprvé údajně započítala některé skládky opakovaně, zadruhé za protiprávní skládky označila pouhá úložiště nebo divoké skládky odpadu, z nichž část je právě v procesu sanace a jejichž odpady již byly odstraněny, a zatřetí nerozeznává jejich stupeň nebezpečnosti poněvadž většina těchto skládek podléhá dohledu nebo je zabavena.

- 34 Uvedená vláda dále připomíná nedávný pokrok, kterého Italská republika dosáhla při provádění povinností vyplývajících ze směrnic 75/442, 91/689 a 1999/31.
- 35 Komise zaprvé uplatňuje, že italská vláda nepředkládá opačné informace, které by pocházely ze zdroje na úrovni srovnatelné s informacemi předloženými Komisí. Zadruhé Komise, ačkoli bere v potaz, že z některých skládek byly odpady odstraněny, tvrdí, že situace, kdy bylo dosaženo souladu s předpisy, jsou ve velké menšině vzhledem k těm, ohledně nichž vnitrostátní orgány nečinily žádné opatření k nápravě jejich protiprávní povahy.

— Závěry Soudního dvora

- 36 Nejprve je třeba uvést, že z ustálené judikatury vyplývá, že se existence nesplnění povinnosti posuzuje vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a že změny, ke kterým došlo následně, nemohou být Soudním dvorem brány v úvahu, i kdyby představovaly

správné použití pravidla práva Společenství, které je předmětem uvedené žaloby pro nesplnění povinnosti (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 11. října 2001, Komise v. Rakousko, C-111/00, Recueil, s. I-7555, body 13 a 14; ze dne 30. ledna 2002, Komise v. Řecko, C-103/00, Recueil, s. I-1147, bod 23; ze dne 28. dubna 2005, Komise v. Španělsko, C-157/04, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 19, a ze dne 7. července 2005, Komise v. Itálie, C-214/04, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 14).

³⁷ Dále, pokud jde konkrétněji o posouzení porušení článku 4 směrnice 75/442 členským státem, je třeba připomenout, že tento článek stanoví, že členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že odpady se budou odstraňovat bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí, aniž by však stanovil konkrétní obsah opatření, která mají být přijata, aby byl uvedený cíl zajištěn. Toto ustanovení je nicméně závazné, pokud jde o cíl, kterého má být dosaženo, přičemž ponechává členským státům prostor pro uvážení při posouzení nezbytnosti přijetí takových opatření (rozsudek ze dne 9. listopadu 1999, Komise v. Itálie, tzv. „San Rocco“, C-365/97, Recueil, s. I-7773, bod 67). V zásadě tak není možné vyvodit přímo z neslučitelnosti faktické situace s cíli stanovenými v čl. 4 uvedené směrnice, že dotýčný členský stát nutně nesplnil povinnosti uložené tímto ustanovením. Nicméně je nesporné, že přetrvávání takové faktické situace, zejména pokud vede k značnému poškození životního prostředí během delší doby bez zásahu příslušných orgánů, může ukázat, že členské státy překročily prostor pro uvážení, který jim toto ustanovení světuje (výše uvedený rozsudek San Rocco, body 67 a 68).

³⁸ V tomto ohledu je namístě konstatovat, že opodstatněnost skutečností vytýkaných italské vládě jasně vyplývá ze spisu. Informace poskytnuté touto vládou sice

umožnily konstatovat, že se dodržování cílů stanovených ustanoveními práva Společenství, které jsou předmětem nesplnění povinnosti, v Itálii v průběhu času zlepšilo, nicméně tyto informace ukazují, že v době uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku trval obecně nevyhovující stav skládek s ohledem na uvedená ustanovení.

39 Co se týče vytýkané skutečnosti založené na porušení článku 4 směrnice 75/442, je nesporné, že v době uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku existoval na celém italském území značný počet skládek, jejichž provozovatelé nezajistili využití nebo odstranění odpadu způsobem neohrožujícím lidské zdraví a bez užití postupů a metod, které mohou poškodit životní prostředí, jakož i lokality s nekontrolovaným odstraňováním odpadů. Například, jak vyplývá z přílohy 1 dupliky italské vlády, tato vláda přiznala existenci, v oblasti Abruzzo, 92 divokých skládek odpadu, což bylo zjištěno během kontroly na místní úrovni po soupisu provedeném CFS.

40 Existence takové situace po dlouhou dobu má nutně za následek značné poškození životního prostředí.

41 Co se týče vytýkané skutečnosti založené na porušení článku 8 směrnice 75/442, je prokázáno, že v době uplynutí stanovené lhůty italské orgány nezajistily, aby držitelé

odpadu buďto sami odpad odstranili nebo jej využili nebo s ním manipulovali prostřednictvím soukromé nebo veřejné organizace, která uskutečňuje tyto operace v souladu s ustanoveními směrnice 75/442. V tomto ohledu z přílohy 3 dupliky italské vlády vyplývá, že italské orgány zjistily nejméně 9 lokalit vyznačujících se takovými vlastnostmi v Oblasti Umbria a 31 v Oblasti Puglia (provincie Bari).

42 Pokud jde o vytýkanou skutečnost založenou na porušení článku 9 směrnice 75/442, je nesporné, že v době uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku bylo v provozu mnoho skládek, které neobdržely povolení příslušných orgánů. O tom svědčí zejména, jak jasně vyplývá z přílohy 3 dupliky italské vlády, případy divokých skládek odpadu již zmíněné v bodech 39 a 41 tohoto rozsudku, ale také výskyt nejméně 14 protiprávních skládek v Oblasti Puglia (provincie Lecce).

43 Co se týče vytýkané skutečnosti založené na tom, že italské orgány nezajistily registraci nebo identifikaci nebezpečných odpadů v každé lokalitě, kde se provádí jejich vypouštění nebo ukládání, tedy vytýkané skutečnosti založené na porušení článku 2 směrnice 91/689, stačí uvést, že vláda uvedeného členského státu nepředkládá konkrétní argumenty a důkazy, aby vyvrátila tvrzení Komise. Zvláště nepopírá, že v době uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku na jejím území existovalo nejméně 700 protiprávních skládek obsahujících nebezpečné odpady, které tak nepodléhají žádnému kontrolnímu opatření. Z toho vyplývá, že italské orgány nemohou znát tok nebezpečných odpadů ukládaných na těchto skládkách, a že tudíž není dodržována povinnost jejich registrace a identifikace.

44 Totéž konečně platí pro vytýkanou skutečnost založenou na porušení článku 14 směrnice 1999/31. V projednávaném případě italská vláda sama uvedla, že pro 747 skládek nacházejících se na jejím území měl být zpracován a schválen plán úprav. Přezkum všech dokumentů poskytnutých v příloze dupliky italské vlády však ukazuje, že v době uplynutí stanovené lhůty byly tyto plány předloženy pouze pro 551 skládek a pouze 131 plánů bylo příslušnými orgány schváleno. Mimoto, jak správně poznamenává Komise, uvedená vláda neupřesnila, jaké byly podniknuté kroky, pokud jde o skládky, jejichž plány úprav nebyly schváleny.

45 Z toho vyplývá, že Italská republika obecným a trvajícím způsobem neplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442, z čl. 2 odst. 1 směrnice 91/689 a z čl. 14 písm. a) až c) směrnice 1999/31. V důsledku toho je žaloba Komise opodstatněná.

46 S ohledem k veškerým předcházejícím úvahám je namístě určit, že Italská republika tím, že nepřijala veškerá opatření nezbytná k tomu:

- aby zajistila odstraňování odpadů bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí, a zakázala svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů;

- aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu s ním bude manipulovat prostřednictvím soukromé nebo veřejné organizace, která uskutečňuje operace odstraňování a využití, nebo že využívá nebo odstraňuje odpad sám v souladu s ustanoveními směrnice 75/442;

- aby každá organizace nebo podnik, který provádí odstraňování odpadů, musel získat povolení od příslušného orgánu;

- aby v každé lokalitě, kde se provádí vypouštění nebo ukládání nebezpečných odpadů, byly odpady registrovány a identifikovány, a

- aby, co se týče povolených skládek nebo skládek, které jsou ke dni 16. července 2001 již provozovány, provozovatel skládky zpracoval a před 16. červencem 2002 předložil příslušnému orgánu ke schválení plán úprav místa skládky obsahující informace týkající se podmínek povolení, jakož i veškerá nápravná opatření, která považuje za nutná, a aby po předložení plánu úprav místa skládky příslušný orgán přijal konečné rozhodnutí, pokud jde o další provozování a v nejkratším termínu ukončil provoz těch skládek, které neobdržely povolení k pokračování provozu, nebo povolil nezbytné práce a stanovil přechodné období pro uskutečnění tohoto plánu,

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442, z článku 2 odst. 1 směrnice 91/689 a z článku 14 písm. a) až c) směrnice 1999/31.

K nákladům řízení

- ⁴⁷ Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a Italská republika neměla ve věci úspěch, je na místě jí uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Italská republika tím, že nepřijala veškerá opatření nezbytná k tomu:

- aby zajistila odstraňování odpadů bez ohrožení lidského zdraví a bez poškozování životního prostředí, a zakázala svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů;**

- aby bylo zajištěno, že každý držitel odpadu s ním bude manipulovat prostřednictvím soukromé nebo veřejné organizace, která uskutečňuje operace odstraňování a využití, nebo že využívá nebo odstraňuje odpad sám v souladu s ustanoveními směrnice Rady 75/442/EHS ze dne 15. července 1975 o odpadech, ve znění směrnice Rady 91/156/EHS ze dne 18. března 1991;

- aby každá organizace nebo podnik, který provádí odstraňování odpadů, musel získat povolení od příslušného orgánu;

- aby v každé lokalitě, kde se provádí vypouštění nebo ukládání nebezpečných odpadů, byly odpady registrovány a identifikovány, a

- aby, co se týče povolených skládek nebo skládek, které jsou ke dni 16. července 2001 již provozovány, provozovatel skládky zpracoval a před 16. červencem 2002 předložil příslušnému orgánu ke schválení plán úprav místa skládky obsahující informace týkající se podmínek povolení, jakož i veškerá nápravná opatření, která považuje za nutná, a aby po předložení plánu úprav místa skládky příslušný orgán přijal konečné rozhodnutí, pokud jde o další provozování a v nejkratším termínu ukončil provoz těch skládek, které neobdržely povolení k pokračování provozu, nebo povolil nezbytné práce a stanovil přechodné období pro uskutečnění tohoto plánu,

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 4, 8 a 9 směrnice 75/442, ve znění směrnice 91/156/EHS, z článku 2 odst. 1 směrnice Rady 91/689/EHS ze dne 12. prosince 1991 o nebezpečných odpadech a z článku 14 písm. a) až c) směrnice Rady 1999/31/ES ze dne 26. dubna 1999 o skládkách odpadů.

2) Italské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.